

Editorial – Dansk version 2/2005

På vor 3. sprogmesse "Kommunikations- og Sprogforum" den 6. oktober 2005 holdt Generaldirektør Karl-Johan Lönnroth, fra Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Oversættelse, et yderst betryggende oplæg med titlen: "Opbygning af et flersproget Europa"¹. Det var en meget grundig gennemgang af emnet, som ikke lod nogen tvivl tilbage om, at princippet om et flersproget Europa er uændret, og at dette politiske mål stadig betragtes som en af grundpillerne i Unionen.

Generaldirektøren vendte sig mod tilhængerne af et eneste officielt sprog (engelsk) inden for Unionen. Det ville gå imod traktaterne, som hviler på respekten for den kulturelle og sproglige mangfoldighed i Europa og ikke på sproglig ensretning. Enhver skal have ret til at kommunikere med Unionen på sit eget sprog, og der er ingen grund til at tvinge borgerne til at lære et bestemt sprog, som ikke er deres eget, for at kommunikere med EU's institutioner.

Til gengæld er det vigtigt, af kulturelle og økonomiske grunde, at alle europæere lærer mindst et eller to fremmede sprog. Europarådet² anbefaler indlæring af to fremmedsprog i skolen, netop for at forhindre at alle elever vælger engelsk.

Generaldirektøren gennemgik flersprogethedens problemer og fordele og understregede det ansvar, som hviler på vore institutioner, på medlemslandenes myndigheder og på os selv som individer.

Han opregnede Unionens forskellige tiltag for at fremme flersprogetheden, men lagde vægt på, at det er medlemslandene, der skal skabe det skolepolitiske grundlag, der muliggør gennemførelsen af Kommissionens "handlingsplan"³ og Barcelona-resolutionen.

Endelig udtrykte han håbet om, at de politiske beslutningstagere, som støtter flersprogethedsprincippet, vil lade handling følge på ord og også vil være villige til at afsætte de nødvendige ressourcer.

Desværre må vi konstatere, at dette ikke altid er tilfældet. Mange regeringer har følt sig forpligtet til at lade eksperter udarbejde rapporter og handlingsplaner, men de følger ikke deres råd, og man kunne i Generaldirektørens indlæg have ønsket en diskussion af de demokratiske problemer, der risikerer at opstå i mangel af en hensigtsmæssig lovgivning.

¹ Karl-Johan Lönnroth, Generaldirektør: "Opbygning af et flersproget Europa". Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Oversættelse. Kommunikations- og Sprogforum, København, den 6. oktober 2005. http://europa.eu.int/comm/dgs/translation/about_us/dg/dg_en.htm

² Barcelona-resolutionen 2002 (Formandskabets konklusioner, Det Europæiske Råd i Barcelona.) <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=DOC/02/8&format=HTML&aged=1&language=DA&guiLanguage=en>.

³ Europa-Kommissionens handlingsplan for fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed, 2003. http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/policy/index_da.html

I en artikel for nylig i "Nyt fra Modersmål-Selskabet"⁴ skildres eksempelvis situationen i Sverige: I 2002 afleverede en ekspertgruppe, nedsat af den svenske regering, en rapport⁵, der skulle danne grundlag for en lovgivning på sprogområdet. Siden er denne lovgivning blevet udsat, år for år. I mellemtiden breder engelsk sprog sig mere og mere i Sverige: erhvervslivet er overbevist om at landets konkurrenceevne er ligefrem proportional med antallet af virksomheder, der vælger engelsk som koncernsprog. I visse afdelinger af den svenske Riksbank er engelsk det eneste arbejdssprog. På universiteterne forsøger man at tvinge forskerne til at affatte deres artikler og afhandlinger på engelsk, og Udenrigsministeriet går så vidt som til at opfordre svenske EU-parlamentarikere til at anføre sig som engelsksprogede i deres sprogprofil for at spare udgiften til tolke.

Vi ved, at fremragende forskere i de senere år gang på gang har advaret politikerne mod sprogproblemet, der er på vej til at blive et demokratisk problem; sprogløften kan hurtigt ændre sig til en social kløft.

I dag er det, ifølge artiklen, Chefen for det svenske Sprognævn, Olle Josephson, der med rette giver udtryk for sin betænkelighed: Han forudser, at det kan gå så galt, at hele det svenske sprogsamfund falder fra hinanden. Overklassen vil isolere sig med det engelske. Den ringest stillede million borgere med anden etnisk baggrund får hverken chancen for at bruge deres modersmål eller lære tilstrækkelig svensk til at kunne klare sig. Midt imellem står et befolkningsflertal, der føler sig truet fra to sider.

"Det bliver ikke rart" udtaler Olle Josephson.

Og det kan man jo kun give ham ret i.

Redaktionen

⁴ Jørgen Christian Wind Nielsen: *Kuldsejler Sveriges sprogpolitik?* Sprog og Samfund; Nyt fra Modersmål-Selskabet, Nr.3, September 2005.

⁵ "Mål i Mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket." Betänkande av Kommitén för svenska språket, Stockholm 2002. Statens Offentliga Utredningar. ISSN 0375-250X.